

مروری بر ۹۹ شماره منتشر شده رشد آموزش معارف اسلامه

با استناد به آمار با رویکرد توصیفی

۷۴ صفحه، زیر نظر گروه معارف اسلامی «دفتر برنامه‌ریزی و تحقیقات کتب درسی» سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به چاپ رسید. این مجله ابتدا هر سه ماه یکبار منتشر می‌شد، اما چند سال بعد به صورت فصل‌نامه درآمد. رشد معارف نهمین فرزند خانواده مجلات رشد تخصصی است که پس از تولد مجلات ریاضی، شیمی، زبان، زمین‌شناسی، جغرافیا، فیزیک، زیست و ادبیات فارسی متولد شد و اکنون در ۲۷ سالگی به شماره ۱۰۰ می‌رسد.

اشاره

نگاه به گذشته برای بازبانی نقاط قوت و ضعف احتمالی می‌تواند پلکانی برای صعود، و راهنمایی برای ادامه مسیر باشد. به همین منظور به گذشته برمی‌گردیم و ۹۹ شماره گذشته مجله رشد معارف اسلامی را در یک نگاه مرور می‌کنیم. در این نگاه سعی کرده‌ایم تلاش‌های بی‌وقفه اعضای خانواده بزرگ رشد معارف را با استناد به آمار و با رویکردی توصیفی به اطلاع شما برسانیم. این بررسی اجمالی شامل اندیشه و پژوهش، گزارش و مصاحبه (معلمان موفق و...) کتاب‌شناسی (معرفی کتاب و مجله‌ها و نرم‌افزارها) پرسش و پاسخ، تجربه‌های تدریس و خاطره‌ها، روش تدریس، بررسی کتاب‌ها و نیز بخش رشد عربی و فلسفه منطبق است.

بی‌تردید انتشار ۹۹ شماره یک مجله، آن هم مجله گرانسنگ معارف که خود میزبان دو عضو از خانواده رشد، یعنی عربی و فلسفه و منطق است، اولاً نشانگر علاقه‌مندی این اعضا و نویسندگان آن به اهداف مجله است، و ثانیاً مبین اعتماد دبیران و مربیان محترم است به آنچه که در این مجله می‌خوانند. این مجله طی ۲۷ سال بیش از صدها مقاله و گزارش در موضوعات گوناگون در اختیار مخاطبان خود قرار داده است.

شاهد این ادعا ساختار مجله است که بخش اعظم آن به چاپ مقالات تحلیلی و تحقیقی، بررسی کتاب‌ها، و نیز تعامل تجربه‌های موفق از طریق مصاحبه با معلمان اختصاص دارد.

در مرور ۹۹ شماره مجله، به محتوای هر شماره اشاره نشده است، بلکه این مرور معطوف به عناوینی است که در نظر دارد تصویر جامعی را مجله ارائه دهد. بر این اساس با نگاهی اجمالی، ابتدا تاریخچه مجله و ساختار آن، و سپس با توجه به نمودارهای آماری تحلیل‌های جزئی ارائه می‌شود.

۱. تاریخ تولد

اولین شماره مجله معارف در فصل بهار سال ۱۳۶۷ در

۲. ساختار مجله:

(الف) اندیشه (مقالات تألیفی و ترجمه‌ای)

(ب) مصاحبه و گزارش (معلمان موفق و...)

(ج) کتاب‌شناسی (معرفی کتاب، مجلات و نرم‌افزارها)

(د) بررسی‌ها و روش تدریس

(ه) پرسش و پاسخ

(و) رشد عربی و فلسفه و منطق

۳. اهداف

در میان اهداف این مجله که به صورت ضمنی در سرمقاله اولین شماره به آن‌ها اشاره شده است، چند مورد زیر از اهمیت بیشتری برخوردار هستند که به آن‌ها اشاره می‌شود: (الف) تکیه عمده مجله معارف روی درس دینی و قرآن است، اما در هر شماره بحث‌هایی نیز در خصوص درس عربی، فلسفه و منطق درج خواهد شد.

(ب) سعی خواهد شد تا اسلام به تمام چهره و تمام قامت معرفی شود و لذا است که بحث‌های تفسیری، عرفانی، اجتماعی و سیاسی را نیز در مجله خواهید یافت.

(ج) معرفی پیشوایان دین، بزرگان علم و معرفت اسلامی، و توجه به جریان‌های سیاسی و اجتماعی اسلام در داخل و خارج کشور (در حد توان و ظرفیت مجله) از اهداف دیگر مجله رشد معارف است.

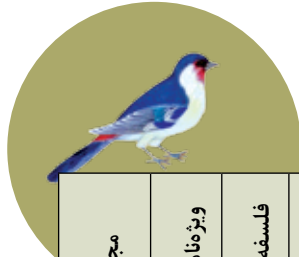
(د) این مجله بر آن است که معلمان درس‌های دینی و قرآن و نیز عربی و فلسفه و منطق را از لحاظ علمی و تعلیمی یاری دهد.

بالاخره آمده است که: این مجله باید عرصه آرا و نظریات، مقالات و تحقیقات معلمان باشد. از این اهداف برمی‌آید که از نظر اتاق فکر مجله معارف، «معلم» در تعلیم و تربیت از اهمیت بالایی برخوردار است و به همین علت هم رویکرد مجله در راستای تعمیق و گسترش معرفت مربیان و کسب مهارت‌های تدریس آنان بوده است.

۴. تحلیل

در این بخش با توجه به ساختار مجله معارف اسلامی و زیرمجموعه هر یک از بخش‌های آن، ۹۹ شماره مجله مورد بررسی آماری قرار می‌گیرد:

ردیف و شماره مجله	تألیف، ترجمه و گزارش	معلم موفق و گزارش	نرم افزارها و مجلات	کتاب‌شناسی	پرسش و پاسخ و تجربیها	پژوهش تدریس و بررسی کتاب درسی	فلسفه و منطق	ویژه نامه عربی	مجموع
جمع	۵۷۶	۱۵۲	۷۴	۱۱۶	۱۸۳	۱۷۴	۷۴	۱۶۵	۱۴۹۴
درصد	۳۵/۶	۱۰/۲	۵/۰	۷/۸	۱۲/۲	۱۱/۶	۵/۰	۱۱/۰	۱۰۰

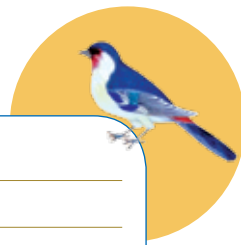
توزیع مجموع کل مطالب مندرج در مجله رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

مجموع مطالب	فراوانی درج در رشد	درصد	درصد تجمعی
۱۰	۱	۱/۱	۱/۱
۱۱	۴	۴/۳	۵/۴
۱۲	۷	۷/۶	۱۳/۰
۱۳	۱۳	۱۴/۱	۲۷/۲
۱۴	۱۰	۱۰/۹	۳۸/۰
۱۵	۱۱	۱۲/۰	۵۰/۰
۱۶	۹	۹/۸	۵۹/۸
۱۷	۱۰	۱۰/۹	۷۰/۷
۱۸	۵	۵/۴	۷۶/۱
۱۹	۲	۲/۲	۷۸/۳
۲۰	۶	۶/۵	۸۴/۸
۲۱	۵	۵/۴	۹۰/۲
۲۲	۱	۱/۱	۹۱/۳
۲۳	۳	۳/۳	۹۴/۶
۲۴	۱	۱/۱	۹۵/۷
۲۵	۴	۴/۳	۱۰۰/۰
جمع	۹۲	۱۰۰/۰	

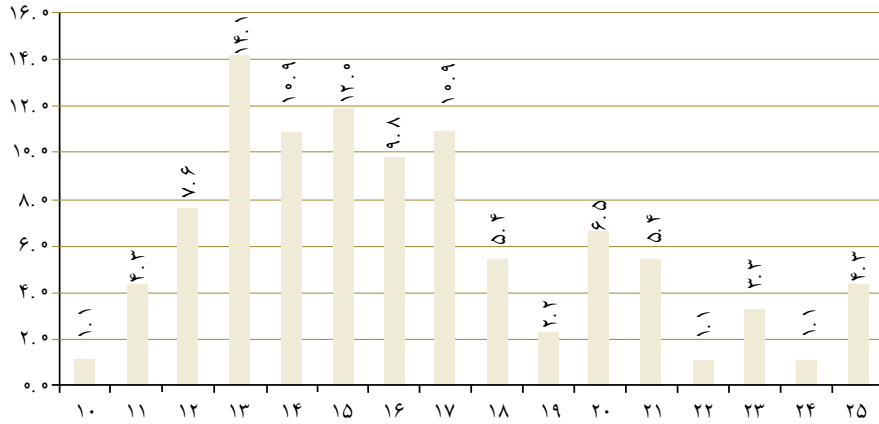
آمار توصیفی در مورد توزیع مجموع کل مطالب مندرج در مجلات رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

Descriptive Statistics				
تعداد موجود	کمترین تعداد	بیشترین تعداد	میلگین	انحراف استاندارد
۹۲	۱۰	۲۵	۱۶/۲۴	۳/۷۱
مجموع				

درصد مجموع مطالب درج شده در بررسی ۹۸ مجله رشد معارف اسلامی

چنانکه مشاهده می‌شود، از ۹۸ نسخه مجله رشد معارف اسلامی بررسی شده، ۱ مجله با ۱۰ مطلب (۱/۱ درصد) کمترین مطلب و ۴ مجله با ۲۵ عنوان (۴/۳ درصد) بیشترین تعداد مطلب را داشته است. در مجموع، به‌طور متوسط هر مجله رشد معارف اسلامی ۱۶/۲۴ مطلب داشته است.

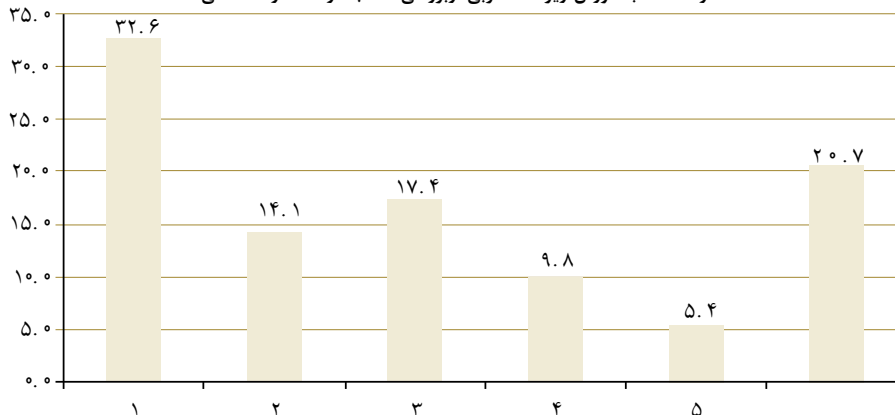
توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با آموزشی، ویژه‌نامه عربی مندرج در مجله رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

آموزش، ویژه‌نامه عربی	فراوانی درج در رشد	درصد	درصد موجود	درصد تجمعی
۱	۳۰	۳۲/۶	۴۱/۱	۴۱/۱
۲	۱۳	۱۴/۱	۱۷/۸	۵۸/۹
۳	۱۶	۱۷/۴	۲۱/۹	۸۰/۸
۴	۹	۹/۸	۱۲/۳	۹۳/۲
۵	۵	۵/۴	۶/۸	۱۰۰/۰
جمع	۷۳	۷۹/۳	۱۰۰/۰	
نداشته است	۱۹	۲۰/۷		
جمع کل	۹۲	۱۰۰/۰		

آمار توصیفی در مورد توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با آموزش؛ ویژه‌نامه عربی مندرج در مجلات رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

Descriptive Statistics				
تعداد موجود	کمترین تعداد	بیشترین تعداد	میلگین	انحراف استاندارد
۷۳	۱	۵	۲/۲۶	۱/۳۰
آموزش، ویژه‌نامه عربی				

درصد مطالب آموزش، ویژه‌نامه عربی در بررسی ۹۸ مجله رشد معارف اسلامی

چنانکه مشاهده می‌شود، در ۳۰ نسخه از مجله رشد معارف اسلامی ۱ مطلب (۳۲/۶ درصد) به آموزش ویژه‌نامه عربی مربوط بوده است. بیشترین مطلب درباره آموزش ویژه‌نامه عربی، ۵ مطلب (۵/۴ درصد) است. در مجموع، به‌طور متوسط ۲/۲۶ مطلب آموزش عربی در هر نسخه از مجله رشد معارف درج شده است. در ۱۹ مجله بررسی شده (۲۰/۷ درصد) نیز مطلبی در این زمینه موجود نبوده است.

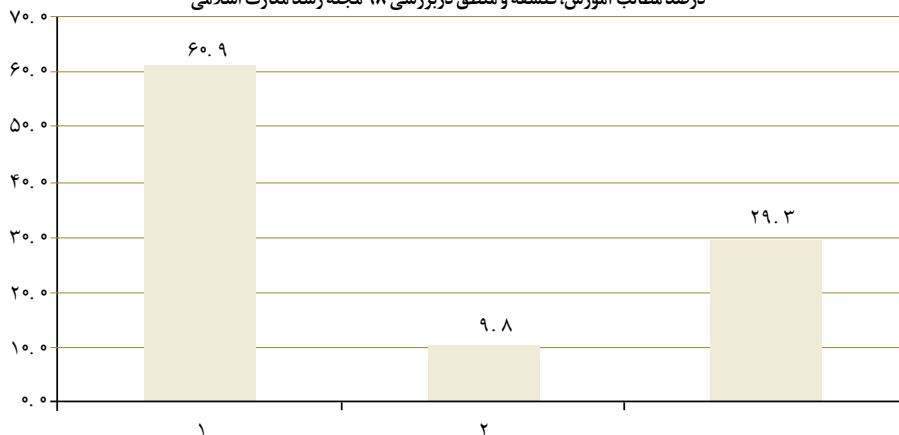
توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با آموزشی، فلسفه و منطق مندرج در مجله رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

آموزش، فلسفه و منطق	فراوانی درج در رشد	درصد	درصد موجود	درصد تجمعی
۱	۵۶	۶۰/۹	۸۶/۲	۸۶/۲
۲	۹	۹/۸	۱۳/۸	۱۰۰/۰
جمع	۶۵	۷۰/۷	۱۰۰/۰	
نداشته است	۲۷	۲۹/۳		
جمع کل	۹۲	۱۰۰/۰		

آمار توصیفی در مورد توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با آموزشی، فلسفه و منطق؛ مندرج در مجلات رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

Descriptive Statistics				
تعداد موجود	کمترین تعداد	بیشترین تعداد	میلگین	انحراف استاندارد
۶۵	۱	۲	۱/۱۴	۰/۳۵
آموزش، فلسفه و منطق				

درصد مطالب آموزشی، فلسفه و منطق در بررسی ۹۸ مجله رشد معارف اسلامی

چنانکه مشاهده می‌شود، در ۵۶ نسخه از مجله رشد معارف اسلامی حداقل ۱ مطلب (۶۰/۹ درصد) مرتبط با آموزش فلسفه و منطق وجود داشته است. بیشترین مطلب در زمینه فوق، ۲ مطلب (۹/۸ درصد) است که در ۹ مجله بررسی شده وجود داشته است. در مجموع، به طور متوسط ۱/۱۴ مطلب در هر نسخه مجله رشد معارف درباره آموزش فلسفه و منطق موجود بوده است. در ۲۷ نسخه از مجلات بررسی شده مطلبی در این زمینه موجود نبوده است.

توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با آموزشی، روش تدریس و بررسی کتاب مندرج در مجله رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

آموزش، روش تدریس و بررسی کتاب درسی	فراوانی درج در رشد	درصد	درصد موجود	درصد تجمعی
۱	۳۲	۳۴/۸	۳۸/۱	۳۸/۱
۲	۲۶	۲۸/۳	۳۱/۰	۶۹/۰
۳	۱۵	۳۱/۶	۱۷/۹	۸۶/۹
۴	۱۰	۱۰/۹	۱۱/۹	۹۸/۸
۵	۱	۱/۱	۱/۲	۱۰۰/۰
جمع	۸۴	۹۱/۹	۱۰۰/۰	
نداشته است	۸	۸/۷		
جمع کل	۹۲	۱۰۰/۰		

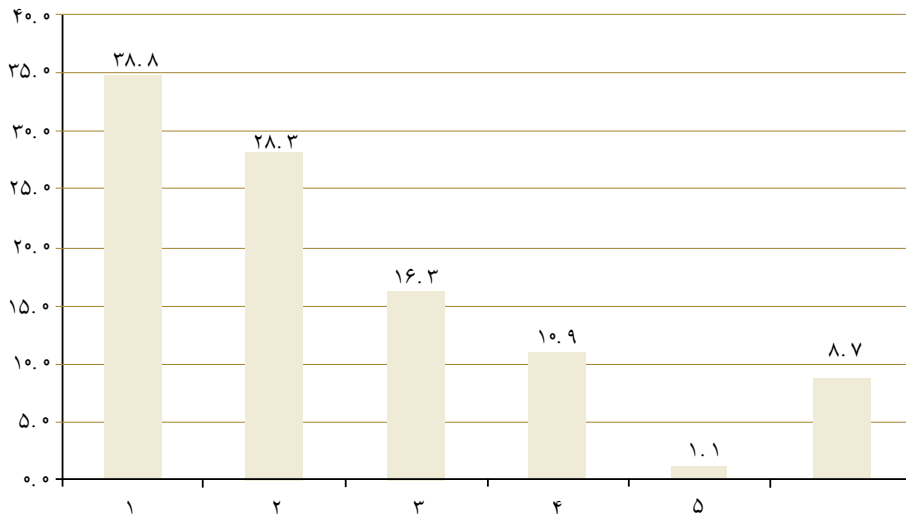
آمار توصیفی در مورد توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با آموزشی، روش تدریس و بررسی کتاب درسی؛ مندرج در مجلات رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

Descriptive Statistics				
تعداد موجود	کمترین تعداد	بیشترین تعداد	میلگین	انحراف استاندارد
۸۴	۱	۵	۲/۰۷	۱/۰۷
آموزش، روش تدریس و بررسی کتاب درسی				

درصد آموزش، روش تدریس و بررسی کتاب درسی در بررسی ۹۸ مجله رشد معارف اسلامی

چنانکه مشاهده می‌شود، در ۳۲ نسخه از مجله رشد معارف اسلامی ۱ مطلب (۳۴/۸ درصد) مرتبط به آموزش، روش تدریس و بررسی کتاب درسی وجود داشته است. بیشترین مطلب در زمینه فوق، ۵ مطلب (۱/۱ درصد) است که در ۱ مجله رشد معارف اسلامی وجود داشته است. در مجموع، به‌طور متوسط ۲/۷ مطلب مربوط به آموزش، روش تدریس و بررسی کتاب در هر نسخه از مجله رشد معارف موجود بوده است. در ۸ مجله (۸/۷ درصد) مطلبی در این زمینه موجود نبوده است.

توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با پرسش و پاسخ، تجربه‌ها و زندگی‌نامه مندرج در مجله رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

پرسش و پاسخ، تجربه‌ها و زندگی‌نامه	فراوانی درج در رشد	درصد	درصد موجود	درصد تجمعی
۱	۳۵	۳۸/۰	۳۸/۹	۳۸/۹
۲	۳۰	۳۲/۶	۳۳/۳	۷۲/۲
۳	۱۶	۱۷/۴	۱۷/۸	۹۰/۰
۴	۷	۷/۶	۷/۸	۹۷/۸
۵	۱	۱/۱	۱/۱	۹۸/۹
۶	۱	۱/۱	۱/۱	۱۰۰/۰
جمع	۹۰	۹۷/۸	۱۰۰/۰	
نداشته است	۲	۲/۲		
جمع کل	۹۲	۱۰۰/۰		

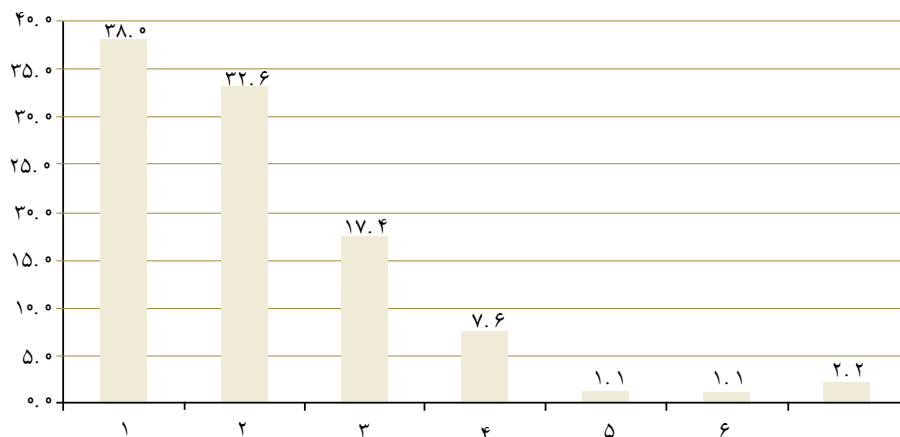
آمار توصیفی در مورد توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با پرسش و پاسخ، و تجربه‌ها؛ مندرج در مجلات رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

Descriptive Statistics				
تعداد موجود	کمترین تعداد	بیشترین تعداد	میانه	انحراف استاندارد
۹۰	۱	۷	۲/۰۳	۱/۱۳

چنانکه مشاهده می‌شود، در ۳۵ نسخه از مجله رشد معارف اسلامی ۱ مطلب (۳۸ درصد) مرتبط با پرسش و پاسخ و تجربه‌ها وجود داشته است. بیشترین مطلب در زمینه فوق، ۷ مطلب (۱/۱ درصد) است که در ۱ مجله رشد معارف اسلامی بررسی شده وجود داشته است. در مجموع، به‌طور متوسط ۲/۰۳ مطلب مربوط به پرسش و پاسخ، و تجربه‌ها در هر نسخه از مجله رشد معارف اسلامی موجود بوده است. در ۲ مجله بررسی شده (۲/۲ درصد) مطلبی در این زمینه موجود نبوده است.

درصد مطالب پرسش و پاسخ، تجربه ها و زندگی نامه دربررسی ۹۸ مجله رشد معارف اسلامی

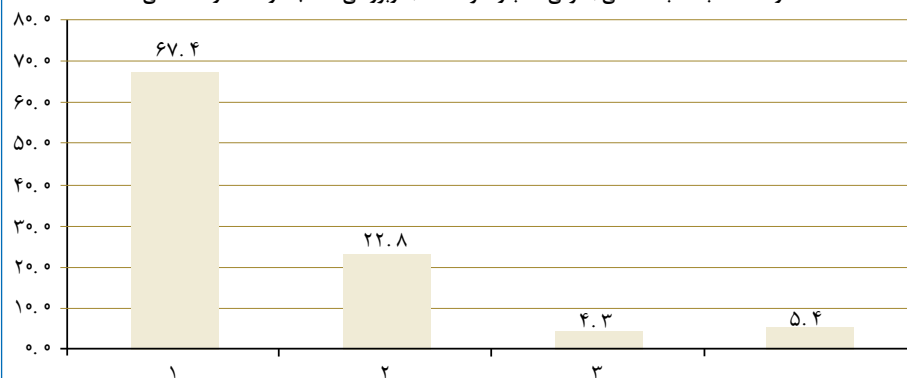
توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با کتاب‌شناسی، مجلات و نرم‌افزارها و نظرات، معرفی کتاب و نظرات شما مندرج در مجله رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

کتاب‌شناسی، مجلات و نرم‌افزارها و نظرات، معرفی کتاب و نظرات شما	فراوانی درج در رشد	درصد	درصد موجود	درصد تجمعی
۱	۶۲	۶۷/۴	۷۱/۳	۷۱/۳
۲	۲۱	۲۲/۸	۲۴/۱	۹۵/۴
۳	۴	۴/۳	۴/۶	۱۰۰/۰
جمع	۸۷	۹۴/۶	۱۰۰/۰	
نداشته است	۵	۵/۴		
جمع کل	۹۲	۱۰۰/۰		

آمار توصیفی در مورد توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با کتاب‌شناسی؛ مندرج در مجلات رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

Descriptive Statistics				
تعداد موجود	کمترین تعداد	بیشترین تعداد	میانه	انحراف استاندارد
۸۷	۱	۳	۱/۳۳	۰/۵۶

درصد مطالب کتاب‌شناسی (معرفی کتاب و نظرات شما) دربررسی ۹۸ مجله رشد معارف اسلامی

چنانکه مشاهده می‌شود، در ۶۲ نسخه از مجله رشد معارف اسلامی یک مطلب (۶۷/۴ درصد) مرتبط با کتاب‌شناسی وجود داشته است. بیشترین مطلب در زمینه فوق، ۳ مطلب (۴/۳ درصد) است که در مجله رشد معارف اسلامی وجود داشته است. در مجموع، به‌طور متوسط ۱/۳۳ مطلب مربوط به کتاب‌شناسی در هر نسخه از مجله رشد معارف موجود بوده است. در ۵ مجله بررسی شده (۵/۴ درصد) مطلبی در این زمینه موجود نبوده است.

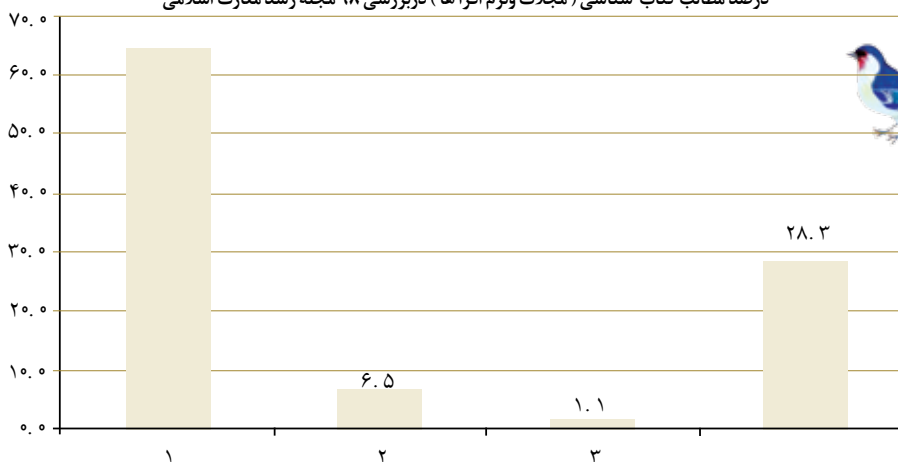
توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با کتاب‌شناسی،
مجلات و نرم‌افزارها و نظرات، نرم‌افزارها و مجلات مندرج در مجله رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

کتاب‌شناسی، مجلات و نرم‌افزارها و نظرات، نرم‌افزارها و مجلات	فراوانی درج در رشد	درصد	درصد موجود	درصد تجمعی
۱	۵۹	۶۴/۱	۸۹/۴	۸۹/۴
۲	۶	۶/۵	۹/۱	۹۸/۵
۳	۱	۱/۱	۱/۵	۱۰۰/۰
جمع	۶۶	۷۱/۷	۱۰۰/۰	
نداشته است	۲۶	۲۸/۳		
جمع کل	۹۲	۱۰۰/۰		

آمار توصیفی در مورد توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با نرم‌افزارها و مجلات؛ مندرج در مجلات رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

Descriptive Statistics					
تعداد موجود	کمترین تعداد	بیشترین تعداد	میانه	انحراف استاندارد	
۶۶	۱	۳	۱/۱۲	-۰/۳۷	نرم‌افزارها و مجلات

درصد مطالب کتاب‌شناسی (مجلات و نرم‌افزارها) در بررسی ۹۸ مجله رشد معارف اسلامی

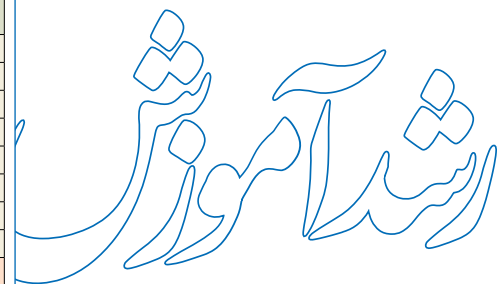
چنانکه مشاهده می‌شود، در ۵۹ نسخه از مجله رشد معارف اسلامی (۶۴/۱ درصد) ۱ مطلب مرتبط با نرم‌افزارها و مجلات وجود داشته است. بیشترین تعداد ۴ مطلب (۴/۳ درصد) در زمینه فوق بوده که در ۳ مجله وجود داشته است. در مجموع، به‌طور متوسط ۱/۳۳ مطلب مربوط به نرم‌افزارها و مجلات در هر نسخه از مجله رشد معارف موجود بوده است. در ۵ مجله (۵/۴ درصد) مطلبی در این زمینه موجود نبوده است.

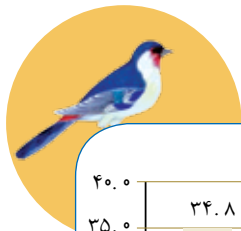
توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با معلم موفق، گزارش و خبر مندرج در مجله رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

معلم موفق، گزارش و خبر	فراوانی درج در رشد	درصد	درصد موجود	درصد تجمعی
۱	۳۲	۸،۲۴	۴۳/۲	۴۳/۲
۲	۲۰	۲۱/۷	۲۷/۰	۷۰/۳
۳	۱۳	۱۴/۱	۱۷/۶	۸۷/۸
۴	۶	۶/۵	۸/۱	۹۵/۹
۵	۱	۱/۱	۱/۴	۹۷/۳
۶	۲	۲/۲	۲/۷	۱۰۰/۰
جمع	۷۴	۸۰/۴	۱۰۰/۰	
نداشته است	۱۸	۱۹/۶		
جمع کل	۹۲	۱۰۰/۰		

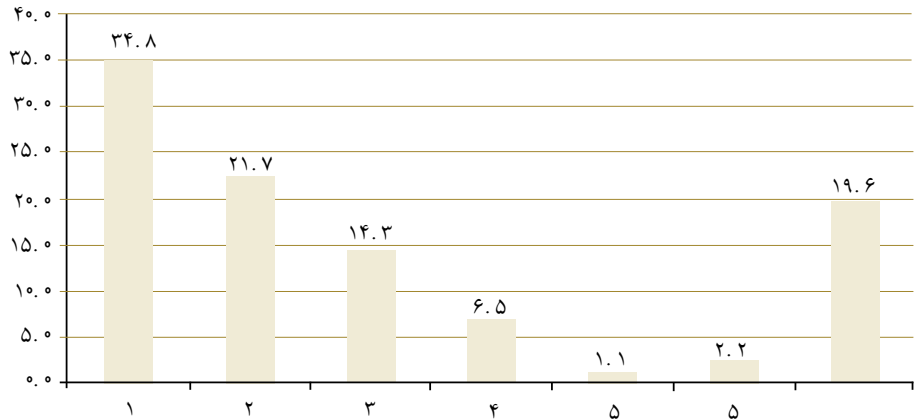
توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با معلم موفق و گزارش؛ مندرج در مجلات رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

Descriptive Statistics					
تعداد موجود	کمترین تعداد	بیشترین تعداد	میانه	انحراف استاندارد	
۷۴	۱	۶	۲/۰۵	۱/۲۳	معلم موفق و گزارش

درصد مطالب معلم موفق، گزارش و خبر در بررسی ۹۸ مجله رشد معارف اسلامی

چنانکه در نمودار مشاهده می‌شود، در ۳۲ نسخه از مجله رشد معارف ۱ مطلب (۳۴/۸ درصد) مرتبط با معلم موفق و گزارش وجود داشته است. بیشترین مورد، تعداد ۶ مطلب (۲/۲ درصد) در زمینه فوق بوده که در ۶ مجله وجود داشته است. در مجموع، به‌طور متوسط ۲/۰۵ مطلب مربوط به معلم موفق و گزارش در هر نسخه از مجله رشد معارف موجود بوده است. در ۱۸ مجله مورد مطالعه (۱۹/۶ درصد) مطلبی در این زمینه موجود نبوده است.

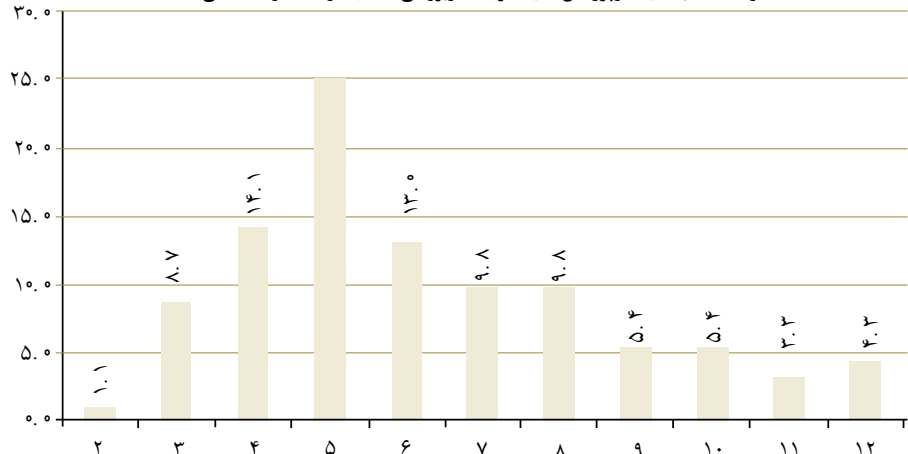
توزیع مجموع کل مطالب مندرج در مجله رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

اندیشه و پژوهش، تألیف و ترجمه	فراوانی درج در رشد	درصد	درصد موجود	درصد تجمعی
۲	۱	۱/۱	۱/۱	۱/۱
۳	۸	۸/۷	۸/۷	۹/۸
۴	۱۳	۱۴/۱	۱۴/۱	۲۳/۹
۵	۴۳	۲۵/۰	۲۵/۰	۴۸/۹
۶	۱۲	۱۳/۰	۱۳/۰	۶۲/۰
۷	۹	۹/۸	۹/۸	۷۱/۷
۸	۹	۹/۸	۹/۸	۸۱/۵
۹	۵	۵/۴	۵/۴	۸۷/۰
۱۰	۵	۵/۴	۵/۴	۹۲/۴
۱۱	۳	۳/۳	۳/۳	۹۵/۷
۱۲	۴	۴/۳	۴/۳	۱۰۰/۰
جمع	۹۲	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	

توزیع مجموع تعداد مطالب مرتبط با تألیف و ترجمه مقاله؛ مندرج در مجلات رشد معارف اسلامی مورد مطالعه

Descriptive Statistics					
تعداد موجود	کمترین تعداد	بیشترین تعداد	میانه	انحراف استاندارد	تألیف و ترجمه مقاله
۹۲	۲	۱۲	۶/۲۶	۲/۴۵	

درصد مطالب اندیشه و پژوهش، تألیف ترجمه در بررسی ۹۸ مجله رشد معارف اسلامی

چنانکه در نمودار مشاهده می‌شود، در ۱ نسخه از مجله رشد معارف ۲ مطلب (۱/۱ درصد) مرتبط با تألیف و ترجمه مقاله وجود داشته است. بیشترین مورد، تعداد ۱۲ مطلب (۴/۳ درصد) در زمینه فوق بوده که در ۴ مجله وجود داشته است. در مجموع، به‌طور متوسط ۶/۲۶ مطلب مربوط به تألیف و ترجمه مقاله در هر نسخه از مجله رشد معارف موجود بوده است.

